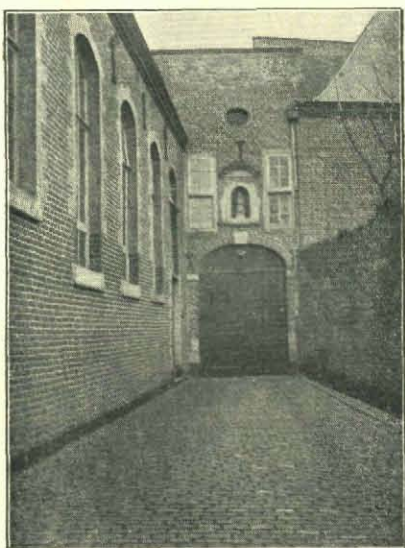

'T NATUURHISTORISCH MUSEUM TE MAASTRICHT.

HET Natuurhist. Museum is 'n creatie van 't Natuurhist. Genootschap in Limburg. De Vereeniging werd hiertoe in staat gesteld door de onbekrompen wijze, waarop de Provinciale hoofdstad haar tegemoet kwam bij het totstand brengen en instandhouden van de, zeer zeker in heel 't land eenig mooie verzamelingen van **gewestelijke fauna, flora en chea**.

Natuurhistorisch Museum te Maastricht,
het poortje met de nis.

Foto F. LAGERS.

Hiervoor stond Maastricht, op de eerste plaats, de noodige gebouwen af.

En welke gebouwen!

Onder de vele mooie monumenten, waarin 't Oude Tricht zich mag verheugen, is 't Museum een der meest pittoreske.

Hun schilderachtigheid vindt in de Stad van Sint Servaas, beroemd om haar architectonisch schoon, haast geen weerga. Zooals de gebouwen, 'n voormalig klooster, — dateerende uit de 17de—18de eeuw, — en in 1920 met gelden van Rijk, Provincie en Stad gerestaureerd, daar op 't oogenblik liggen, zijn ze 'n lust voor 't oog van een ieder, die ook maar ietwat voor bouwkundig mooi voelt

Maar Maastricht deed meer!

Het zorgde en zorgt nog voor de noodige passende meubilerings.

Het maakt de benoeming van een Conservator aan 't Museum mogelijk.

Ende dies kan 't geschieden, dat zoovele Natuurhistorische schatten in den Heksenhoek, — ligplaats van 't Maastrichter Museum, — worden ondergebracht en voor altijd bewaard.

Natuurhistorische schatten als daar zijn de *recente Limburgsche fauna!*

Heel 't huidige Limburgsche dierrijk is hier vertegenwoordigd.

Zeker, van de 13 verschillende Limburgsche vleermuizen schitteren er nog enkele door hare afwezigheid.

Doch dat gemis merkt men niet, als men staat voor de aanwezig zijnde groote en kleine hoefijzerneuzen, franjestaart, ingekorven vleermuis, baard- of snorvleermuis, meer- en watervleermuis en zoovele andere.

Doch dat mol en egel, muizen en spitsmuizen, ratten, hamster en eekhoorn, groote en kleine wezel, bunzing en marter, das en vos, hier als in 'n arke Noach's, in peis en vrêe te samen zijn, spreekt van zelf.

We spraken daar net van muizen.

De tot nog toe met zekerheid in ons land gevangen twee eenige exemplaren van de kleine hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) huizen te Maastricht.

Eliomys quercinus oftewel de groote hazelmuis, een voor Nederland typisch Zuid-Limburgsch beestje, kunt ge èn levend èn geprepareerd in 't Museum zien.

De verzameling inlandsche *vogels* is eenig mooi.

Hoe zou 't ook anders kunnen?

Het Natuurhistorisch Museum
te Maastricht.

Foto F. LAGERS.

Ze werd bijeengebracht en opgezet door den in de ornithologische wereld welbekenden oudleeraar van Rolduc, den heere H. Nillesen, thans pastoor te Bemelen.

'k Heb vele opgezette vogels gezien, maar geene dergelijke vogels, die zich, wat betreft natuurlijke pose, konden meten met de nooit volprezen Maastrichter collectie.

't Is overbekend, hoe rijk Limburg is aan *Insecten*. Dat daarom de Entomologie te Maastricht niet verwaarloosd werd, behoeft geen betoog.

Evenmin als dat er te zien zijn de vertegenwoordigers van de in Limburg zoo rijke klasse der *Amphibieën*, kikkers en padden — (vroedmeesterpad! en geelbuikpad!) — slangen, hazelwormen, hagedissen en salamanders.

Wanneer ge 't Museum bezoekt, vergeet dan vooral niet de in 1911 in de buurt van Eysden gevangen en in 't Museum nog immer levende *Emys orbicularis*, de Moerasschildpad, welke tot op den dag van heden nog altijd in Limburg

voorkomt en ook door 'n paar op alcohol staande voorwerpen in 't Museum vertegenwoordigd is.

Plaatsgebrek in dit artikel laat niet toe uit te weiden over *visschen* uit Maas, Geul en Jeker, over *land- en watermollusken*, waaraan 't Museum zoo rijk is; laat evenmin toe ietwat uitvoerig te spreken over de z.g. „collectie H. de Wever”, 'n collectie *exotische vogels en vlinders*. Hoevele Musea, niet alleen in 't binnenmaar ook in 't buitenland, zouden zich mogen beroemen op 't bezit van 'n paartje der *Amerikaansche trekduif*, zoo heel lang niet geleden met millioenen voorkomende en thans totaal uitgestorven.

Maastricht bezit 'n paartje!

En bezit in de collectie H. de Wever, ondergebracht natuurlijk in een aparte

zaal, honderden buitenlandsche ornithologische beziens- en merkwaardigheden, te veel, véél te veel om op te noemen.

Jammer, dat nogmaals gebrek aan plaats in dit opstel, ons noopt te zwijgen over de op lange na niet alledaagsche verzameling *recente Korale en dito Schelpen*, (de laatste gedetermineerd door Dr. van der Sleen), 'n verzameling, waaraan de liefhebber van dergelijke natuurhistorische voorwerpen „z'n hart kan ophalen.” Maar . . . er valt over 't Maastrichter Museum nog zooveel te vertellen . . .

Daar hebt ge *z'n flora!*

Vooreerst de huidige, de recente.

Als in de Pinksterdagen, naar we hopen, de *botanische tuin* — (want ook die behoort bij ons Museum!) — één en al Limburgsche wilde bloemenweelde ver- toont, twijfelen we niet, of de bezoekers aan dien tuin zullen spontaan uitroepen: „Wat mooi!”

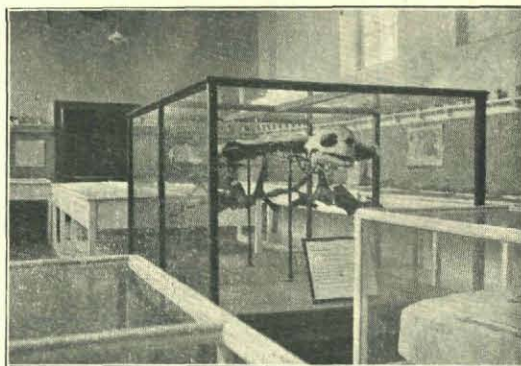
En mochten ze meer houden van „gekweekte flora's-kinderen”, dan kunnen ze zich vermeien in 't „rosarium”, den rozentuin, waarin, dank zij de gulle vrijgevig- heid van den Limburgschen beroemden rozenkweker, den heer Leenders uit Steil-Tegelen, vele honderden rozen, vele naar Limburgers benoemd, zijn ondergebracht.

„Botanici” onder de deelnemers aan de excursie naar Zuid-Limburg zullen 't intusschen zeer zeker op prijs stellen te weten, dat zich in 't Maastrichter Museum, op botanisch gebied, 'n unicum bevindt.

En wel . . . 't *Herbarium van Dr. A. de Wever uit Nuth.*

Aan welken botanicus is Dr. A. de Wever niet bekend? . . . De man heeft, we zouden haast zeggen, z'n leven lang, planten in Limburg verzameld, over planten uit Limburg gecorrespondeerd en geschreven.

Al 't materiaal met zooveel zorg en piëteit door hem bijeengebracht, en daar- naast z'n waardevolle botanische boekerij, berusten thans te Maastricht, zijn voor liefhebbers toegankelijk . . .

De Schildpadzaal in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

Foto WAAGE.

* * *

Ja, ja, waarde Redactie! . . .

Nog 'n oogenblik geduld.

U hebt me gevraagd, in 't kort iets te schrijven over 't Maastrichter Museum.

Aan dat verzoek heb 'k willen voldoen. 't Is heusch mijn schuld niet, dat 'k meer copie lever dan gij hebt vermoed.

't Maastrichter Museum toch is zoo rijk Thans heb 'k 't alleen nog maar gehad over z'n recente *fauna* en *flora*.

Maar, waarde Redactie, weet U wel, dat 't Maastrichter Museum, juist door z'n geologische-palaeontologische verzamelingen, 'n *éénig* Museum is?

Dat danken we aan 't feit dat geologisch *Limburg* 'n heel aparte plaats inneemt tusschen zijne Nederlandsche Zusterprovinciën.

Wáár in Nederland vind ge, als bij òns, aan de *oppervlakke: Carboon?*

En wáár, in Nederland, wordt, gelijk bij òns, Carboon geëxploiteerd?

Kan 't U derhalve verwonderen, dat in 't Museum de afdeeling „Carboon” zoo rijk vertegenwoordigd is?

Te meer, waar de „Carboonkenner” bij uitnemendheid: dr. Jongmans, in Limburg woont en zich voor 't Limburgsche Natuurhist. Museum interesseert?

Kom de „Carbooncollectie” in 't Museum zien! 't Zal U dan niet langer verbazen als ge me nu hoort beweren, dat Maastricht mag concurreeren met de, op Carboongebied, best voorziene verzamelingen.

Dit danken we trouwens óók aan den vroegeren Districts-geoloog voor Zuid-Limburg, Dr. W. C. Klein, die tijdens z'n onderzoekingen van den bodem van Limburg 't Maastrichter Museum, 't welk toen in wording was, niet vergat.

Wáár in Nederland vindt ge, gelijk bij ons in Limburg onder- en boven Senoon, wordt onder- en boven Senoon geëxploiteerd?

Akensh zand en zand van Herve of Vaals, Gulpener krijt met en zonder vuursteen, Maastrichter tufkrijt in z'n verschillende stadiën en met talloze fossielen uit al deze formaties verzameld, liggen te Maastricht, ten aanschouwe der liefhebbers te kust en te keur.

Oligoceen, Mioceen, Pliocene!

Ze zijn in ons gebenedijd landje Limburg aanwezig. En alweer ook vertegenwoordigd onder velerlei vormen en allerhande voorwerpen te Maastricht.

'k Maak daar juist gewag van *Pliocene*.

Wat al strijd, in de wetenschappelijke wereld, is er gevoerd over de vraag of *Tegelerklei* behoort tot „jong-pliocene”, dan wel tot „oud-diluviaal”, „oud-pleistoceen”.

't Maastrichter Museum beschikt, sinds ettelijke maanden, over pracht-resten van dieren, afkomstig uit Tegelerklei, resten o.a. van *Rhinoceros*, *Cervus*, *Trogontherium*, m. a. w. van Neushoorn, Hert en Reuzenbever.

't Maastrichter Museum bezit eveneens 'n verzameling door Maas en Rijn in Limburg aangevoerde zwerfsteen, welke er mag zijn.

En bij mij staat 't vast, dat, als vandaag of morgen, binnen langeren of korteren tijd, weer eens iets gepubliceerd wordt over „zwerfsteen en over fossielen in zwerfsteen in Zuid-Limburg”, zoo'n publicatie op lange na niet volledig zal zijn, als ze, voor 'n groot gedeelte, hare gegevens niet put uit de Geologisch-palaeontologische verzamelingen te Maastricht.

Die zwerfsteenverzameling toch is rijk, overrijk, net als ook rijk is, wat 't Museum bevat op 't gebied van löss.

En nu, waarde Redactie van „De Levende Natuur”, meen 'k, naar best kunnen voldaan te hebben aan uw verzoek om eens iets te schrijven over het *Natuurhistorisch Museum* te Maastricht.

Alléén — ik heb nog één ding vergeten.

Hierboven sprak 'k over de *botanische bibliotheek* van Dr. A. de Wever. Behalve over *deze* bibliotheek beschikt 't Natuurhist. Museum ook nog over 'n *uitgebreide boekerij*, betreffende botanie, zoölogie, geologie, palaeontologie en natuurhistorische varia.

Maastricht, Mei 1925.

Rector JOS. CREMERS.

VOORNE'S DUIN.

ALS je op een mooien zomerdag met de fiets er op uit trekt naar Maassluis en je geen pech hebt met de veeren, waarmee je naar Roosenburg en later naar Voorne moet oversteken, dan kun je Brielle in een paar uur vanuit Den Haag bereiken. Ben je daar eenmaal aangeland, dan is het eiland op verschillende manieren over te fietsen, maar dan blijk je zoowel in 't Westen, als in 't Zuiden, overal waar je duinen ziet, te stuiten op een haag van bordjes, waarop 't beruchte „art. 461 Wetb. v. Strafr.” prijkt. Als je, door van een van de weinige wegen die door de duinen loopen, gebruik te maken, het strand hebt bereikt en vandaar tracht die merkwaardige duinen binnen te komen, dan merk je tot je groote teleurstelling, dat ook aan dezen kant bordjes staan, zelfs op het strand. Je begint nu, als natuurhistoricus in te zien, dat er achter die bordjes met „verboden toegang” iets héél moois verborgen moet liggen. Hier en daar even vóór de bordjeshaag begint, zie je de voorposten van dat moois al. Kom bijv. eens in Augustus in de duinen bij Oostvoorne! In de pannetjes vind je dan op verborgen plekjes, waar het gras niet platgetrapt is door de drommen Rotterdammers, die door boot of tram op dit plekje worden losgelaten, een Parnassia-bloempje om hulp smeeken of een muggenorchis verbergt z'n roze bloemaar nog juist tusschen 't lange gras. En daar, aan dat wonderlijke „groene strand” nog juist vóór de bordjes-rij, loopen een paar eigenaardige wit en zwart geteekende vogels, met naar boven gebogen snavels, heen en weer: de kluten!

Welnu we wilden u eens vertellen, wat we alzoo achter die veelbelovende bordjes, door de welwillendheid van den Directeur van de Maatschappij „Voorne's Duin” hebben kunnen genieten. Het mag wel allemaal verklapt worden, want de bewaking is er gelukkig héél streng en de zorg voor dit natuurmonument bij uitnemendheid is in zeer goede handen. Laten we u eerst eens op de hoogte